

Datum

2026-01-07

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2025-1499

Yttrande

Till

Justitiedepartementet

**Remiss Justitiedepartementet - Bättre
ansvarsfördelning (SOU 2025:102)**

Ju2025/02076

Sammanfattning

Malmö stad anser att de uppgifter som enligt utredningen föreslås överföras från Polismyndigheten till kommunerna i hög grad rör ordning och säkerhet och därför även fortsättningsvis bör hanteras av Polismyndigheten. Flera av de tillstånd som omfattas av förslagen förutsätter tillgång till underrättelseinformation, operativ kompetens och befogenheter som kommunerna saknar, vilket riskerar att leda till otydlig ansvarsfördelning och brister i rättssäkerheten. Utredningen lämnar också centrala delar oklara, exempelvis hur remissförfaranden, överklagandeordningar och samordning mellan Polismyndigheten och kommunerna ska utformas.

Malmö stad bedömer vidare att de organisatoriska och ekonomiska konsekvenserna för kommunerna är betydande och att utredningens beräkningar underskattar dessa kostnader. Kommunerna skulle behöva införa nya rutiner, system och arbetssätt för att hantera de tillstånds- och tillsynsuppgifter som förslaget innebär, liksom genomföra omfattande översyner av lokala ordningsföreskrifter och delegationsordningar. Samtidigt är de effektiviseringsvinster som utredningen identifierar för Polismyndigheten marginella.

Sammantaget bedömer Malmö stad att förslagen inte står i proportion till konsekvenserna, att de inte uppfyller den kommunala finansieringsprincipen och att reformen därför inte bör genomföras i sin nuvarande form.

Yttrande

Övergripande synpunkter

Malmö stad anser sammantaget att de uppgifter som enligt utredningen föreslås överföras från Polismyndigheten till kommunerna till stor del rör ordning och säkerhet och därför även fortsättningsvis bör ligga kvar hos Polismyndigheten. De tillstånd som omfattas av förslagen kräver tillgång till underrättelseinformation, operativ kompetens och befogenheter som kommunerna inte har.

Malmö stad bedömer att de ekonomiska och organisatoriska konsekvenserna för kommunerna är omfattande och att kostnaderna inte kommer att täckas av de avgifter som kommunerna kan ta ut. Utredningens beräkningar underskattar kommunernas kostnader och beaktar inte den kommunala finansieringsprincipen.

Införandetiden är mycket kort och ger inte kommunerna realistiska möjligheter att bygga upp nödvändiga system, rutiner och kompetens. Små kommuner riskerar särskilt stora utmaningar vad gäller rekrytering och bemanning.

Den samlade nyttan för Polismyndigheten är begränsad. Enligt utredningens beräkningar frigörs knappt 71 årsarbetskrafter, vilket är marginellt i förhållande till myndighetens totala organisation om cirka 40 000 anställda. Malmö stad bedömer att denna begränsade effektiviseringsvinst inte motiverar de betydande konsekvenser som reformen innebär för kommunerna.

Mot denna bakgrund anser Malmö stad att reformen inte bör genomföras i sin nuvarande form.

Vissa tillstånd enligt ordningslagen

Utredningen anger att arbetsuppgifter bör kunna överföras från Polismyndigheten endast om de inte i huvudsak rör ordning och säkerhet, om det inte finns risk för att våld eller tvångsmedel kan behöva användas och om de inte förutsätter tillgång till den särskilda information och kompetens Polismyndigheten har. Malmö stad bedömer att flera av de tillstånd som föreslås överföras inte uppfyller dessa kriterier.

Tillstånd enligt 3 kap. ordningslagen rör ofta situationer där ordnings- och säkerhetsaspekter är centrala, såsom större insatser i offentliga platser, evenemang, handel och andra aktiviteter med potentiell risknivå. Polismyndigheten grundar i dag sina bedömningar på underrättelseinformation som kommunerna inte har tillgång till, vilket är en förutsättning för att göra rättssäkra och heltäckande riskbedömningar.

Utredningen tydliggör inte hur remissförfarandet ska utformas, hur långa svarstider Polismyndigheten ska ha eller hur överklagandeordningen ska se ut för olika beslutstyper. Dessa oklarheter riskerar att leda till varierande hantering mellan kommuner och till rättsosäkerhet.

Ett genomförande skulle också innebära att kommunerna får ett betydande nytt administrativt ansvar. Samtliga lokala ordningsföreskrifter behöver skrivas om och prövas av länsstyrelsen, vilket är tidskrävande och resurskrävande. Delegationsordningar behöver ses över då fler beslut skulle utgöra myndighetsutövning.

Utredningen föreslår att avgifter ska kunna tas ut enligt självkostnadsprincipen, vilket kommer att leda till varierande avgiftsnivåer mellan kommuner beroende på lokala kostnader. Detta riskerar att skapa ojämlika villkor mellan sökande i landet.

Malmö stad bedömer därför att uppgifterna även fortsättningsvis bör ligga kvar hos Polismyndigheten.

Särskilt om pyroteknik, skjutvapen m.m.

Utredningen föreslår att kommunerna ska ta över tillstånd för sprängning, användning av eldvapen inom detaljplanelagt område, användning av luft- och fjädervapen för personer under 18 år, samt tillstånd för användning av pyrotekniska varor.

Malmö stad anser att dessa frågor i hög grad rör ordning och säkerhet och att de kräver särskild kompetens och operativ förmåga som kommunerna inte besitter. Pyroteknik, sprängning och vapenhantering är områden där riskerna för allvarliga incidenter är betydande. Pyroteknik kan i sig användas som vapen, vilket ytterligare understryker behovet av att tillståndsfrågorna bedöms av en myndighet med ansvar för ordning och säkerhet och med tillgång till våldsmonopol. I flera fall kan dessutom Polismyndighetens befogenhet att använda våld behöva användas för att hantera situationer där villkor inte följs.

Kommunerna saknar tillgång till sekretessbelagd information om exempelvis vapeninnehav, hotbilder och tidigare incidenter, vilket är nödvändigt för att bedöma säkerhetsrisker på ett rättssäkert sätt. För exempelvis skyddsjakt skulle kommunen bli både tillståndsgivare och utövare, vilket är problematiskt ur ett objektivitets- och rättssäkerhetsperspektiv.

Utredningen redogör inte tydligt för hur ansvaret ska fördelas vid evenemang som både innefattar användning av offentlig plats och pyroteknik, exempelvis vid idrottsarrangemang där riskerna ofta är höga. Otydlig ansvarsfördelning mellan kommuner och Polismyndigheten kan leda till svårigheter både i handläggningen och i den praktiska tillsynen.

Det är vidare oklart i vilken utsträckning kommunerna framöver skulle ha möjlighet att genom lokala ordningsföreskrifter reglera inom vilka områden och under vilka tidsperioder pyroteknik får användas. Den rättsliga osäkerheten riskerar att försvåra både tillståndsprövning och uppföljning.

Därutöver är det inte tydligt vilka effektiva sanktioner kommunerna skulle kunna använda vid otillåten användning av pyroteknik. Begränsade sanktionsmöjligheter riskerar att försvaga regelverkets genomslag i situationer där det finns ett tydligt behov av att kunna ingripa.

Malmö stad anser sammantaget att dessa tillstånd även fortsättningsvis bör hanteras av Polismyndigheten.

Tillstånd enligt lokala föreskrifter för att upprätthålla ordningen på offentlig plats

Utredningen föreslår att kommunerna ska ta över tillstånd enligt lokala ordningsföreskrifter. Malmö stad vill framhålla att många av dessa föreskrifter tillkommit på förslag från Polismyndigheten, exempelvis regler om lustgas, förtäring av alkohol, camping och koppeltvång. Dessa frågor har ofta tydlig koppling till ordning och säkerhet och till behovet av operativa ingripanden.

Ett genomförande av förslaget innebär att samtliga lokala ordningsföreskrifter i landet måste skrivas om och underställas länsstyrelsens prövning. Detta innebär en omfattande administrativ belastning på både kommuner och länsstyrelser, och utredningen analyserar inte de praktiska konsekvenserna av detta.

Upprätthållande av ordning på offentlig plats är ytterst en polisiär åtgärd. Kommunerna saknar befogenheter att ingripa i situationer där ordningen behöver återställas, vilket gör det problematiskt att ge kommunerna ett utökat ansvar för tillståndsprövning inom detta område.

Malmö stad bedömer därför att Polismyndigheten fortsatt bör ansvara för tillståndsgivningen enligt lokala ordningsföreskrifter.

Om handläggning och ekonomi

Kommunerna saknar de operativa befogenheter som krävs för att kunna ingripa vid ordnings- och säkerhetsincidenter, medan Polismyndigheten har våldsmonopol och ansvar för akuta insatser. Om kommunerna ges ansvar för tillståndsgivningen utan motsvarande befogenheter uppstår ett tydligt glapp mellan ansvar och faktisk handlingsförmåga, särskilt i situationer där villkor inte följs eller där risker snabbt uppstår. Detta skulle skapa otydlighet i ansvarsfördelningen och riskerar att försvåra en effektiv hantering av ordningsfrågor.

Utöver att kommunerna saknar operativa befogenheter innebär förslaget omfattande organisatoriska och ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Malmö stad bedömer att utredningen kraftigt underskattar dessa kostnader. Kommunerna behöver bygga upp en helt ny tillstånds- och tillsynsverksamhet, vilket omfattar rekrytering av personal, utbildning, etablering av handläggningsrutiner och uppbyggnad av digitala system för ansökan, dokumentation, tillsyn och ärendeföljning. Detta är kostnader som inte täcks av dagens tillståndsavgifter och som inte ryms inom de intäkter som kan tas ut enligt självkostnadsprincipen.

Vidare kräver reformen att kommunerna gör omfattande översyner och omarbetningar av sina lokala ordningsföreskrifter, som därefter måste prövas av länsstyrelsen. Detta är både tids- och resurskrävande. Även delegationsordningar behöver uppdateras eftersom fler beslut kommer att utgöra myndighetsutövning och därmed kräva nya beslutsnivåer. Utredningen behandlar inte dessa juridiska och organisatoriska förutsättningar i tillräcklig omfattning.

Det saknas också en analys av kostnaderna för hantering av föremål som belamrar offentlig plats. Utredningen tydliggör inte var föremål ska förvaras, hur länge de ska sparas, hur värdering ska göras eller hur äganderätt ska fastställas. Detta innebär att kommunerna riskerar att bära både kostnader och rättsliga risker vid tvister eller oklara ägarförhållanden.

Utredningens beräkningar tar inte heller höjd för att kommunerna behöver ha en löpande beredskap för att uppfylla skyddsamhetskrav. Till skillnad från Polismyndigheten har kommunerna inte en nationell organisation och saknar möjlighet att skala upp personal vid tillfälliga arbetstoppar. Detta innebär ökade kostnader för bemanning och risk för fördröjda handläggningstider.

Enligt utredningen frigörs knappt 71 årsarbetskrafter hos Polismyndigheten, samtidigt som myndigheten förlorar intäkter om cirka 28 miljoner kronor. För kommunerna innebär motsvarande förändring betydande och varaktiga kostnader som inte kan finansieras genom tillståndsavgifter, eftersom dessa ska sättas enligt självkostnadsprincipen.

Malmö stad konstaterar att reformen därmed inte uppfyller den kommunala finansieringsprincipen. Förslagen innebär att nya uppgifter och kostnader läggs på kommunerna utan att staten säkerställer full kostnadstäckning, och utan att utredningen redovisar vilka statliga medel som ska tillföras för att finansiera verksamheten.

Sammantaget innebär förslagen en kraftig förskjutning av kostnader och ansvar från staten till kommunerna, utan att den samlade nyttan tydliggörs eller står i proportion till konsekvenserna.

Parkeringsanmärkningar

Utredningen föreslår att hanteringen av rättelser och bestridanden av felparkeringsavgifter flyttas från Polismyndigheten till Transportstyrelsen, vars beslut därefter ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Malmö stad noterar att förslaget fastslår att kommunerna inte ska vara huvudman för dessa uppgifter, vilket är i linje med stadens uppfattning.

Staden ser dock flera oklarheter och risker med att flytta uppgiften till Transportstyrelsen. I dag hanteras bestridanden i Malmö av polisområde Syd, som har byggt upp hög kompetens, god lokalkännedom och etablerade samverkansformer med kommunen. Handläggarna arbetar med 93 kommuner, och en betydande andel av ärendena avser Malmö. Denna struktur bidrar till en välfungerande och rättssäker handläggning, bland annat genom direktkontakt med kommunens handläggare, återkommande samordningsmöten och en låg andel ärenden som ändras i högre instans.

En centralisering till Transportstyrelsen riskerar att denna lokala förankring och kunskapsuppbyggnad går förlorad. Utredningen ger inte tillräcklig information om hur verksamheten skulle kunna organiseras hos Transportstyrelsen eller hur kompetens, kontinuitet och rättssäkerhet ska säkerställas i en ordning som i dag i hög grad bygger på lokal kännedom om trafikmiljöer och kommunens lokala trafikföreskrifter. Det är även oklart hur möjligheten till rättelse ska tillämpas och hur eventuella skillnader i arbetssätt ska hanteras.

Vidare framstår utredningens beskrivning av de faktiska nyttorna som begränsad. Den beräknade resursvinsten för Polismyndigheten, cirka 27,5 årsarbetskrafter av totalt omkring 40 000, är marginell. Samtidigt är riskerna för försämrad effektivitet, längre handläggningstider och ett större avstånd mellan kommun och handläggande myndighet inte analyserade. Även den omställningsperiod som utredningen själv uppmärksammar lämnas utan närmare beskrivning av konsekvenser för rättssäkerhet och service gentemot medborgare.

I linje med Malmö stads tidigare synpunkter i yttrandet över Säkrare tivoli vill staden framhålla att en eventuell flytt av uppgiften bör föregås av en fördjupad konsekvensanalys, särskilt vad gäller hur den kompetens, lokalkännedom och kvalitet som finns inom Polismyndighetens nuvarande handläggning ska säkerställas i en ny organisation. Den nuvarande ordningen är väl etablerad, fungerar effektivt och håller en hög kvalitet, och Malmö stad bedömer därför att det föreslagna överförandet till Transportstyrelsen inte är till fördel för kommunerna.

Ordförande

Katrin Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

Pamela Lindqvist

John Eklöf (M) och Farishta Sulaiman (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.